

**Міністерство освіти і науки України
Одеський державний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії**

**Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ВЕТЕРИНАРІЇ, МОРФОЛОГІЇ
ТА ПАТОМОРФОЛОГІЇ»
17–18 червня 2021 р., м. Одеса**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Одеса – 2021

Тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (м. Одеса, ОДАУ, ФВМ, 17–18 червня 2021 р.). Одеса, 2021. 120 с.

У збірнику представлено тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології». Конференція проходила на базі Одеського державного аграрного університету 17–18 червня 2021 року. Впродовж конференції представлено 49 доповідей, підготовлених за результатами оригінальних досліджень у галузі судової ветеринарії, морфології, патоморфології, а також щодо актуальних питань ветеринарної медицини (паразитологія, акушерство та гінекологія, ветеринарно-санітарна експертиза).

Тези, включені до збірки, представлені у вигляді, в якому були подані авторами з деякими суто технічними правками. Організатори конференції не несуть відповідальності щодо науковості та змісту представлених матеріалів.

Технічне редагування: І. Є. Запека

Андрєва Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О.	
ОСТЕОХОНДРОЗ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН. ЗВУЖЕННЯ СПИННОМОЗКОВОГО КАНАЛУ ТА МІЖХРЕБЦЕВИХ ОТВОРІВ.....	41
Андрєва Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О.	
ЗАХВОРЮВАННЯ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН. НЕСТАБІЛЬНІСТЬ В СЕГМЕНТАХ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА.....	43
Андрєва Т. О., Стоянов О. М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О.	
ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИЧНОГО ТА КЛІНІЧНОГО АНАЛІЗУ КТ СКАНІВ ПРИ МІЖХРЕБЦЕВОМУ ОСТЕОХОНДРОЗІ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН.....	45
Андрєва Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Вастьянов Р.С., Остапенко І.О.	
НАСЛІДКИ ТА ВПЛИВ МІЖХРЕБЦЕВОГО ОСТЕОХОНДРОЗУ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН НА СУДИНИ ШІЇ.....	47
Андрєва Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г. М, Вастьянов Р.С., Остапенко І.О.	
ДЕГЕНЕРАТИВНИЙ СПОНДИЛОАРТРОЗ МІЖХРЕБЦЕВИХ СУГЛОБІВ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН. СТЕНОЗ МІЖХРЕБЦЕВИХ ОТВОРІВ.....	49
Гуніч В.В., Горностаєва К.О.	
МІКРОСТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ТОКСИЧНОГО ВПЛИВУ НЕВИВЕДЕНИХ ПРОДУКТІВ ОБМІНУ ПРИ НИРКОВІЙ ХВОРОБИ У КОТІВ.....	51
Дідик К.І., Коренєва Ж.Б., Голованова А.І.	
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ УСКЛАДНЕНЬ ПІСЛЯ АНТИБІОТИКОТЕРАПІЇ У ПТИЦІ.....	55
Євстаф'єва В.О., Сорокова С.С., Щєбєнтовська О.М.	
ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ У ПАРЕНХІМАТОЗНИХ ОРГАНАХ ТА КИШЕЧНИКУ ОВЕЦЬ ЗА СТРОНГІЛОЇДОЗУ	57
Задерей О. В., Майкова Г.В., Ходаков І.В., Макаренко О.А.	
ПОРУШЕННЯ МОРФОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПОПЕРЕКОВИХ ХРЕБЦІВ ТА СТЕГНОВИХ КІСТОК ЩУРІВ З ГІПОТИРЕОЗОМ.....	59
Зон І.Г., Зон Г.А., Івановська Л.Б.	
ПАТОМОРФОЛОГІЧНИЙ ПРОЯВ АСОЦІЙОВАНОГО ПЕРЕБІГУ КИШКОВОГО ІЄРСИНІОЗУ З ІНФЕКЦІЙНИМ ГЕПАТИТОМ У СОБАК.....	61
Ювенко А.В.	
ГІСТІОЦИТОМА СОБАК.....	64
Кіка В. В., Ходаков І.В., Макаренко О.А.	
ВПЛИВ ХРОНІЧНОГО ВВЕДЕННЯ ЕТАНОЛУ НА МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ РІЗНИХ КІСТОК ЛАБОРАТОРНИХ ЩУРІВ.....	65
Коваленко Л.М. , Коваленко О.І.,	
ОСОБЛИВОСТІ МОРФОЛОГІЧНОГО СКЛАДУ КРОВІ ПРИ ДІЇ АНТИБІОТИКІВ.....	67
Мачуський О.В.	
ВПЛИВ МОРФОЛОГІЧНИХ ЗМІН ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ КУРЕЙ НА ЯКІСТЬ ПОЖИВНОГО СЕРЕДОВИЩА, ВИГОТОВЛЕНОГО З НИХ.....	70

Висновки:

1. На сьогодні, в птахівництві відмічається широке застосування антибіотиків, а в більшості випадків є безконтрольними та нетестованими. Як наслідок в організмі птиці розвиваються пошкодження та хронічні запальні процеси.
2. Безконтрольне використання антибіотиків, сприяє розвитку бактерій резистентних до антибіотиків.
3. Контроль за застосуванням антибіотиків у птахівництві - питання державної важливості, так, як застосування безконтрольне антибіотиків впливає на людину. Державний моніторинг залишкових кількостей антибіотиків у м'ясах птахів - це те, що може зупинити їх безконтрольне використання.

Список літератури

1. Гаркавенко Т.О. Методи визначення залишкових кількостей антимікробних препаратів в продуктах птахівництва / Т.О. Гаркавенко, І.М. Азиркіна // Бюлетень «Ветеринарна біотехнологія». 2015. № 26 . С. 33–41.
2. Косенко Ю.М. Перспективи застосування нових антимікробних препаратів у птахівництві [Електронний ресурс] / Ю.М. Косенко, І.К. Авдосьєва, В.П. Музика, Н.В. Остапів, І.Л. Мельничук, В.В. Регенчук, С.М. Темненко, О.Б. Басараб. – Режим доступу: <http://www.inenbiol.com/ntb/ntb4/pdf/5/2.pdf>.
3. Порівняльний аналіз якості та безпеки продуктів забою птиці, яка вирощена у приватному господарстві та на комплексі [Електронний ресурс] / [Ю.Ю. Довгій, В.А. Котелевич, І.П. Ліпоміна, Д.А. Бурківська] – Режим доступу: http://www.znau.edu.ua/visnik/2013_2_1/148.pdf.
4. Свеженцов А.И., Коробко В.Н. Нетрадиционные кормовые добавки для животных и птицы: Монография. Д.: АРТ-ПРЕСС, 2004. 296 с.

УДК 636.09.32/.38:616.99:616-091:616.9

ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ У ПАРЕНХІМАТОЗНИХ ОРГАНАХ ТА КИШЕЧНИКУ ОВЕЦЬ ЗА СТРОНГІЛОЇДОЗУ

Євстаф'єва В.О. *, Сорокова С.С. *, Щербетовська О.М. **

*Полтавська Державна аграрна академія, м. Полтава, Україна

**Львівський національний аграрний університет, м. Львів, Україна

Актуальність. В сучасних умовах господарювання галузь вівчарства може бути однією із перспективних для відновлення та її розвитку з позиції підвищення ефективного використання землі, рівня зайнятості населення, забезпечення національного сектору переробної та легкої промисловості сировиною з цілющими властивостями [1]. Однією з причин, яка знижує ефективність розвитку вівчарства та призводить до значних економічних збитків галузі є гельмінтозні захворювання, зокрема стронгілоїдоз, викликаний нематодами *Strongyloides papillosus* [2]. Науковці зазначають, що стронгілоїдоз овець є найпоширенішим ендемічним гельмінтозом у світі. Паразитовання *S. papillosus* виявлено у овець в господарствах Тунісу, Єгипту, Польщі, Ефіопії, Нігерії, Гамбії, Того, Судані, Бразилії, Італії [3]. Інвазія призводить до сповільнення росту й розвитку молодняка, розвитку діареї, анемії, атаксії, а за високої інтенсивності інвазії – тварини можуть гинути [4]. В доступній вітчизняній та зарубіжній літературі представлено достатньо інформації щодо поширення стронгілоїдозу овець, перебігу захворювання, його діагностики та лікування. Окремі автори вичали клінічні прояви та патологоанатомічні зміни в органах тварин за

спонтанного та експериментального зараження збудниками стронгілоїдозу. Проте, відсутні детальні патогістологічні дослідження внутрішніх органів овець за спонтанного стронгілоїдозу, що свідчить про актуальність обраної теми.

Мета. Метою роботи було вивчити морфологічні та гістологічні зміни в кишечнику, легенях та печінці овець хворих на стронгілоїдоз.

Матеріали і методи. Дослідження проводили впродовж 2018–2020 рр. в умовах лабораторії паразитології Полтавської державної аграрної академії та навчально-дослідної лабораторії кафедри нормальної та патологічної морфології і судової ветеринарії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Патологічний матеріал відбирали на забійних пунктах від овець східно-фризької породи, віком 6–8 місяців інвазованих нематодами *S. papillosus*, які надходили з господарств Полтавської області. Для патогістологічного дослідження відбирали шматочки тонкого, товстого кишечника, печінки, легень овець інвазованих *S. papillosus* за інтенсивності інвазії від 50 до 136 екз. нематод. Всього відібрано патологічний матеріал від 27 інвазованих овець.

Фрагменти органів фіксували у 10% водному розчині нейтрального формаліну, промивали та зневоднювали у висхідному ряді спиртів із наступною заливкою у парафін за загальноприйнятою методикою. На санному мікромомі МС-2 із парафінових блоків виготовляли зрізи, товщиною 7 мкм. Депарафіновані зрізи фарбували гематоксиліном Майєра та еозинном.

Патогістологічні дослідження, світлому мікроскопію і мікрофотографування отриманих гістопрепаратів проводили за допомогою мікроскопа Leica DM-2500, фотокамери Leica DFC 450C і програмного забезпечення Leica Application Suite Version 4.4.

Результати. Патолого-анатомічно у тонкому відділі кишечнику овець виявлені зміни з боку слизової оболонки. Слизова оболонка була дифузно потовщена, набрякла, гіперемійована та вкрита плямистими крововиливами. Гістологічно у дванадцятипалій кишці виявляли судинну реакцію. Кишкові ворсинки були змінені, деформовані, крипти вкорочені. В просвіті дванадцятипалої кишки виявляли злуцені ентероцити, бокаловидні клітини та слизовий катар, в той же час личинок *S. papillosus* не спостерігали. Встановлені також дистрофічні зміни ворсинок, що характеризувались каріопікнозом, каріорексисом, ущільненням циліндричного епітелію, звуженням кишечних крипт. Як у дванадцятипалій, так і в порожній кишці під впливом життєдіяльності стронгілоїдів відбувалась дифузна десквамація епітелію. Внаслідок посиленої десквамації епітелію спостерігався некроз апікальної частини ворсинок. В місцях локалізації паразитів виявляли поліморфноклітинні інфільтрати.

При гістологічному дослідженні товстого відділу кишечника – ободової кишки встановлено некроз слизової оболонки, наявність серозно-клітинного інфільтрату в просвіті кишечника, а також поліморфноклітинну інфільтрацію та набряк власне пластинки слизової оболонки.

Патолого-анатомічно у легенях овець, уражених *S. papillosus*, спостерігали набряк та діапедезні крововиливи під плеврою. Легені нерівномірно забарвлені від темно-червоного до яскраво червоного кольору, з поверхні розрізу стікала піниста рідина червонуватого кольору. Гістологічно виявлено лімфоцитарно-гістіоцитарну інфільтрацію інтертиціальної тканини, легеневі судини кровонаповнені. У просвіті альвеол та бронхів чітко видно личинки стронгілоїдів. Запальна реакція спостерігалась по шляху міграції личинок до бронхів та у місцях виходу їх в простір альвеол.

За патолого-анатомічного дослідження печінки овець встановлено незначне її збільшення, забарвлення – від світло-коричневого до темно-коричневого кольору, з поверхні розрізу малокровна, тьмяна. Гістологічно балкова будова збережена,

гепатоцити округлої форми, щільно прилягали одні до одних, внутрішньочасточкові капіляри здавлені, навколо центральної артерії наявна клітинна інфільтрація. Цитоплазма гепатоцитів нерівномірно просвітлена з добре вираженою зернистістю. Ядра переважної більшості гепатоцитів округлі, багаті хроматином з одним або кількома ядерцями, проте траплялись гепатоцити, в яких ядра пікнотичні або лізовані.

Отримані нами дані щодо патоморфологічних змін в організмі овець інвазованих *S. papillosus* свідчать про негативний вплив нематод не тільки в їх місці локалізації, внаслідок механічного пошкодження слизової оболонки, але й на інші органи і тканини, такі як легені та печінка, внаслідок міграції личинок, алергізації та інтоксикації організму тварин. Це необхідно враховувати при проведенні лікувальних заходів, де крім антигельмінтної терапії необхідно застосовувати симптоматичне лікування.

Висновки:

1. Проведені патоморфологічні дослідження паренхіматозних органів овець інвазованих *S. papillosus* свідчать про те, що паразит викликає морфологічні зміни, не тільки в місці їх локалізації – в тонкому відділі кишечника, але й в товстому кишечнику, де патологічні зміни характеризуються запальними, дистрофічними та некротичними процесами слизової оболонки.

2. Встановлені патоморфологічні зміни в легеневій тканині характеризуються набряком, потовщенням стінок альвеол та інфільтрацією клітинними елементами бронхіол і судин та є місцевою реакцією на міграцію паразита через легеневу тканину.

3. Зміни у печінці гістологічного характеру характеризуються розвитком зернистої дистрофії та появою некробіотичних явищ у гепатоцитах, що є наслідком порушення обмінних процесів та загальної інтоксикації організму овець продуктами життєдіяльності стронгілоїдесів.

Список літератури

1. Banerjee, R., Mandal, P. K., Bose, S., Banerjee, M., & Manna, B. (2009). Quality evaluation of meat, skin and wool from Garole sheep – a promising breed from India. *Asian Journal of Animal Sciences*, 3, 39–46. doi:10.3923/ajas.2009.39.46

2. Boyko, O.O., Kabar, A.M., & Brygadyrenko, V.V. (2020). Nematicidal activity of aqueous tinctures of medicinal plants against larvae of the nematodes *Strongyloides papillosus* and *Haemonchus contortus*. *Biosystems Diversity*, 28(1), 119–123. doi:10.15421/012016

3. Giannetto, S. (2006). Biomorphology of gastrointestinal nematodes of small ruminants. *Parassitologia*, 48(3), 391–395.

4. Nakanishi, N., Nakamura, Y., Ura, S., Tsuji, N., Taira, N., Tanimura, N., & Kubo, M. (1993). Sudden death of calves by experimental infection with *Strongyloides papillosus*. III. Hematological, biochemical and histological examinations. *Veterinary Parasitology*, 47(1-2), 67–76. doi:10.1016/0304-4017(93)90176-n

УДК: 616.441:59.085[008.63:616-092.9]

ПОРУШЕННЯ МОРФОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПОПЕРЕКОВИХ ХРЕБЦІВ ТА СТЕГНОВИХ КІСТОК ЩУРІВ З ГІПОТИРЕОЗОМ

Задерей О.В.*, Майкова Г.В.*, Ходаков І.В.***, Макаренко О.А.*

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса, Україна

***Державна установа «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук», м. Одеса, Україна